

W SKRÓCIE

REKORDOWE TARGI

Zakończone 26 października 18. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie odwiedziło blisko 60 tys. osób (w 2013 r.: 40 tys.). To najwyższa frekwencja w historii imprezy.

POLIN

28 października otworzono wystawę główną Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, przygotowaną przez zespół kuratorów pod kierownictwem Barbary Kirshenblatt-Gimblett. Prace nad ekspozycją, opowiadającą o tysiącletniej historii Żydów w Polsce, zaczęły się już w 2000 r. Więcej o Muzeum i wystawie piszemy w dodatku, dołączonym do tego wydania „TP”.

NA ROZDROŻU

W Warszawie do 6 listopada trwa interdyscyplinarny Festiwal Rozdroże 2014. Głównymi bohaterami tegorocznej edycji są Tadeusz Kantor oraz francuska choreografka Maguy Marin. W programie m.in. spektakle zespołów z Francji i Polski: Compagnie Maguy Marin, Compagnie François Verreta, Teatru Cinema z Michałowic i Teatru Academia z Warszawy. Więcej informacji: www.csw.art.pl

„CHOLERYK Z BROOKLYNU”

Komedia w reż. Phila Aldena Robinsona, jeden z ostatnich filmów z udziałem zmarłego niedawno Robina Williamsa, otworzy 12. Warszawski Festiwal Filmów o Tematyce Żydowskiej, który odbędzie się w dniach 3-9 listopada. Honorowym gościem tegorocznej edycji będzie Samuel Maoz, wybitny reżyser, autor m.in. nagrodzonego Złotym Lwem w Wenecji filmu „Liban”. Projekcje konkursowe i towarzyszące im przeglądy będą się odbywać w Muzeum POLIN oraz w kinie LUNA. Więcej informacji: www.wjff.pl

FUNDACJA WISŁAWY SZYMBORSKIEJ

25 PAŹDZIERNIKA JULIA HARTWIG ODEBRAŁA NAGRODĘ POETYCKĄ IM. WISŁAWY SZYMBORSKIEJ (statuetka oraz 200 tys. zł), przyznaną twórcom, którzy „potrafią zachować niezależność, kreują swój własny, niezależny od kontekstu polityczno-społeczny świat, operują mistrzowską dykcją”. Kapituła pod przewodnictwem Adama Pomorskiego wybrała tom „Zapisać” (Wydawnictwo a5) spośród 169 zgłoszonych tytułów; w finale znalazły się także „Echa” Wojciecha Bonowicza, „Języki obce” Jacka Dehnela, „W innych okolicznościach” Mariusza Grzebalskiego oraz „Pulsary” Michała Sobola. Julia Hartwig (ur. w 1921 r. w Lublinie) jest poetką, eseistką i tłumaczką; debiutowała w 1956 r. tomem „Pożegnania”. W tomie „Zapisać” wraca do wielu wątków z dotychczasowej twórczości, podsumowuje je i zamyka. Laureatce gratulujemy wyróżnienia, jury – trafnego wyboru. ▣

Cud neurochirurgii

MATEUSZ HOHOL

JESZCZE CAŁKIEM NIEDAWNO BADACZE MÓZGU traktowali komórki glejowe jako niezbyt ważny wypełniacz mózgu (dosłownie gr. *glia* oznacza klej). Zmieniły to liczne badania z ostatnich lat. Choć w przeciwieństwie do neuronów komórki glejowe nie przenoszą impulsów nerwowych, pełnią nieocenioną rolę: dostarczają neuronom glukozę i pomagają w tworzeniu tzw. osłonek mielinowych dla włókien nerwowych.

Jednak o potęgę komórek glejowych przekonaliśmy się w ubiegłym tygodniu, kiedy świat obiegła wieść o rezultatach operacji neurochirurgicznej, przeprowadzonej w grudniu zeszłego roku przez polsko-brytyjski zespół pod kierownictwem dr. Pawła Tabakowa z Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu.

Rdzeń kręgowy, który przekazuje informacje między mózgiem a układem obwodowym, to bardzo delikatny układ, który niemal nie ulega samorzutnej regeneracji. Jego uszkodzenie oznacza zwykle paraliż. Na skutek ugodzenia nożem rdzeń kręgowy Dariusza Fidyki został

przerwany, co spowodowało pełny paraliż od pasa w dół. Rehabilitacja nie pomagała, lekarze nie dawali pacjentowi szans na wyzdrowienie.

Dr Tabakow i jego zespół zdecydowali się na nowatorski zabieg neurochirurgiczny. Pobrali komórki glejowe z opuszki węchowej, czyli owalnej struktury znajdującej się na powierzchni podstawy mózgu, i przeszczepili je w uszkodzoną okolicę rdzenia. Glej opuszki węchowej, podobnie zresztą jak ciągle łuszczący się nabłonek nosa, ma niebywałą zdolność do regeneracji. Nerwy rdzenia zespolono przy pomocy gleju, czego efektem było odtworzenie przerwanych połączeń nerwowych.

Po kilku miesiącach pacjent zaczął odzyskiwać czucie w nogach. Dziś potrafi postawić kilka kroków zupełnie o własnych siłach.

Choć, jak podkreślają sami twórcy „medycznego cudu”, ich metody nie da się stosować we wszystkich przypadkach przerwania rdzenia kręgowego – np. gdy nastąpiło wskutek zmiążdżenia – rezultat operacji jest bez wątpienia jednym z bardziej spektakularnych triumfów medycyny i neuronauki. Co jeszcze ważniejsze, triumf ten daje nadzieję wielu osobom, które utraciły kontrolę nad częścią samych siebie. ▣

DR MATEUSZ HOHOL jest kognitywistą, zajmuje się badaniami neuronaukowymi.